

Ambasadorii limbii române

Limba este un element cheie în păstrarea identității culturale, iar accesul minorităților naționale la forme și nivele adaptate de învățământ public în limba maternă reprezintă un drept incontestabil. Problema păstrării identității culturale, lingvistice, dar și a drepturilor minorităților la un sistem de învățământ în limba maternă este un subiect atent observat la nivel internațional.

România este una dintre țările cu o numeroasă comunitate care trăiește în afara granițelor. În prezent există aproximativ 25 de milioane de vorbitori de limba română, dintre care peste **6 milioane trăiesc astăzi în afara României** (peste 2 milioane doar în Republica Moldova) răspândiți în întreaga lume. Această comunitate este formată din etnicii care au origini istorice comune cu cele ale poporului român, dar și din valuri succesive emigrație.

În ultimii ani am asistat la un fenomen accentuat de emigrație, fapt ce a determinat statul român să pună un accent deosebit în ceea ce privește păstrarea identității lingvistice în rândul tinerelor generații. Majoritatea românilor stabiliți temporar sau definitiv în străinătate sunt bine integrați în noua societate, constatându-se în acest sens o pierdere a legăturilor tinerelor generații cu țara mamă, inclusiv în ceea ce privește utilizarea limbii materne.

Situația învățământului în limba română în afara granițelor

În cele mai multe state accesul la învățământul în limba maternă este unul limitat indiferent că vorbim de comunitățile istorice sau de diaspora. Deși Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a lansat în 2007 proiectul privind predarea cursului de Limbă, Cultură și Civilizație Românească (LCCR) în anumite state ale Uniunii Europene¹, acesta nu poate acoperi nevoile existente la nivelul comunităților. Acest proiect constă în includerea în oferta educațională a unităților de învățământ a unui curs cu elemente de limbă și cultură românească, în format de două ore pe săptămână.

Pe de altă parte, etnicii români din spațiul balcanic întâmpină dificultăți în păstrarea identității lor culturale. Legislațiile naționale, politica de discriminare lingvistică și de asimilare forțată a acestora, lipsa unui sistem de învățământ primar și secundar corespunzător, problemele de recunoaștere a titlurilor universitare obținute afectează serios accesul la învățământ în limba maternă.

În **Albania**, dreptul de a învăța în limba maternă în instituții finanțate de stat este deținut doar de persoanele aparținând minorităților naționale. Aromânii nu beneficiază de acest drept, fiind considerați minoritate lingvistică.

În **Bulgaria**, învățământul în limbile minorităților nu este permis decât facultativ și în afara programului educațional. În prezent, se desfășoară, cursuri de limba română doar în Liceul Românesc „Mihai Eminescu” din Sofia.

În **Republica Macedonia**, minoritățile reduse numeric, între care și aromânii/vlahii, se confruntă cu problema insuficienței cadrelor didactice specializate în predarea limbii materne. Comitetul Consultativ

¹ Belgia, Irlanda, Italia, Spania, și Portugalia

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Ministru delegat pentru relațiile cu românii de pretutindeni

al Convenției-cadru privind protecția persoanelor aparținând minorităților naționale din cadrul Consiliului Europei a recomandat în numeroase rânduri autorităților macedonene să acorde mai multă atenție acestei probleme.

În **Serbia**, deși comunitatea românească este numeroasă, învățământ cu predare în limba română în mod formal există numai în Voivodina. În Valea Timocului există în prezent doar un curs pilot de limba română la care participă doar 504 elevi din cei 1523 de elevi care și-au exprimat dorința de a studia limba română. Totodată, autoritățile sârbe promovează o diviziune artificială la nivelul comunității între români și „vlahi”, inclusiv în ceea ce privește limba.

În **Ucraina**, situația este la fel de sensibilă din cauza promovării unui curent „moldovenist” distinct de identitatea românească. În acest context, în regiunea Odessa numărul școlilor românești este într-o continuă scădere, iar școlile existente se confruntă cu o lipsă a cadrelor didactice calificate.

De asemenea, datorită absenței unei oferte de studii universitare în limba română, etnicii români absolvenți ai școlilor cu predare în limba maternă nu pot promova examenele de admitere în instituțiile de învățământ superior ucrainene. Se constată în ultimii ani orientarea multor etnici români către studiul în limba ucraineană încă din școlile primare, având în vedere șansa unei educații superioare. Înființarea, în cadrul școlilor românești, a claselor cu predare în limba ucraineană favorizează, de asemenea, reorientarea elevilor români.

În consecință, deși normele legale privitoare la protecția drepturilor minorităților creează posibilitatea exercitării acestor drepturi, totuși nu favorizează și nici nu garantează exercitarea lor. În acest context, este nevoie de o conjugare a eforturilor României cu cele ale comunităților românești.

Descrierea proiectului

Având în vedere situația sus prezentată, se impune dezvoltarea unor proiecte care să vină în sprijinul românilor din afara granițelor astfel încât limba maternă să fie cunoscută și păstrată în rândul tinerei generații din cadrul comunităților românești.

În acest sens, propunem dezvoltarea proiectului „Ambasadorii limbii române”, prin care Departamentul Politici pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni (DPRRP) din cadrul Ministerului Afacerilor Externe (MAE) împreună cu Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, universitățile din România și misiunile diplomatice vor iniția un cadru care să vină în sprijinul cursurilor de limba română existente, de care să beneficieze cât mai mulți tineri români interesați de studierea limbii materne.

Acest proiect va reprezenta un instrument prin care eforturile României vor fi direcționate pentru obținerea de beneficii cuantificabile în domeniul consolidării identitare a comunităților românești din afara granițelor, prin perpetuarea cunoașterii limbii materne în rândul tinerilor români.

Cursurile de limba română vor fi susținute de către voluntari selectați de către universitățile de specialitate din rândul studenților din cadrul facultăților cu profil socio-uman (filologie, sociologie, antropologie, pedagogie etc). Aceștia se vor deplasa în cadrul unor comunități de români din partea cărora există o solicitare explicită privind desfășurarea unor astfel de cursuri.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Ministru delegat pentru relațiile cu românii de pretutindeni

Conform Legii 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România, **voluntariatul** în cadrul proiectului „Ambasadorii limbii române” **va fi considerat experiență profesională și/sau în specialitate.**

În ceea ce privește **resursele financiare**, Departamentul Politici pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni va acorda o **sumă forfetară lunară în valoare de 300 de euro** pentru fiecare voluntar, ce va asigura o parte a cheltuielilor de subzistență ale acestora.

Menționăm că, nu sunt asigurate costurile privind transportul, cazarea și masa pentru voluntarii implicați în acest proiect.

Asociațiile românești vor face înscrierile în rândul comunității și vor identifica și asigura locațiile în care se vor desfășura aceste cursuri. Totodată, asociațiile vor prezenta disponibilitățile existente în rândul comunității românești de a găzdui voluntarii și, eventual, de a-i integra în cadrul unor familii de români.

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice prin Institutul Limbii Române va asigura pregătirea voluntarilor în vederea susținerii cursurilor de limba română, precum și a materialelor didactice necesare.

Durata desfășurării acestui curs pilot va fi de **1-3 luni**, în funcție de locație și va include următoarele statele: Albania, Bulgaria, Italia, Republica Macedonia, Republica Moldova, Serbia și Spania.

În cursul lunii **aprilie** va avea loc o sesiune de pregătire a voluntarilor urmând ca perioada de începere efectivă a proiectului să fie începând cu luna **mai** a.c..